

РЕЦЕНЗІЯ

НА МОНОГРАФІЮ МАЛЬСЬКОГО МАРКІЯНА МАРКІЯНОВИЧА НА ТЕМУ: «МІЖНАРОДНИЙ ВИКОНАВЧИЙ ПРОЦЕС: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»¹

За останні кілька десятиліть економічні відносини стрімко розвиваються у напрямі глобалізації та вже давно вимірюються у міжнародних масштабах, чому сприяє вагомий поступ людства у сфері технології, в тому числі, інфраструктури. Разом з тим, зміни законодавства не завжди йдуть в ногу з часом і сучасне правове регулювання не повністю відповідає всім потребам сьогодення.

Це стосується, серед іншого, питання виконання рішень з іноземним елементом, відсутність належного правового регулювання якого впродовж років залишається вагомою перешкодою для забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання на міжнародній арені. Законодавець, на жаль, не приділяє належної уваги врегулюванню відповідних відносин. Більше того, у науці відсутні будь-які комплексні напрацювання, присвячені цій тематиці.

Зважаючи на викладене вище, важко переоцінити актуальність монографії Мальського М. М. «Міжнародний виконавчий процес: теорія та практика», адже така, фактично, становить собою першу цілісну наукову працю у правовій доктрині України, присвячену відповідній тематиці.

Монографія Мальського М. М. складається із трьох розділів, що комплексно охоплюють більшість теоретичних та практичних проблем виконавчого процесу у міжнародному розрізі.

Перший розділ автор присвятив визначенню місця міжнародного виконавчого процесу у правовій системі та його взаємозв'язку із іншими галузями права. Аналізуючи названий аспект, автор окремо зупиняється на вивченні понятійного апарату, дослідженню становлення міжнародного виконавчого процесу через розвиток міжнародного приватного права та міжнародного цивільного процесу, а також виконавчого процесу.

Мальський М. М. приділяє увагу аналізу діяльності Міжнародного союзу судових виконавців та положенням запропонованого нею Глобального кодексу примусового виконання, що є актом м'якого права; пропонує зміни до законодавства України у відповідному контексті, зокрема, до Цивільного процесуального кодексу України, Законів України «Про виконавче провадження», «Про міжнародне приватне право» та ін.; критично аналізує Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 р., схвалену Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015.

Особливої уваги заслуговує формулювання авторського визначення поняття «міжнародний виконавчий процес», удосконалення обґрунтування самостійності виконавчого процесу як галузі процесуальної правової науки, розвиток концепції щодо науки про нотаріат.

Автор відзначає, що поняття «міжнародний виконавчий процес» можна розглядати у трьох аспектах: як встановлений окремими національними та міжнародними актами порядок діяльності органів, посадових осіб на які покладено повноваження з примусового виконання рішень судових та інших юрисдикційних органів, інших виконавчих документів, який ускладнений іноземним елементом; як підгалузь виконавчого процесу, що являє собою сукупність правових інститутів і правових норм, предметом регулювання яких є суспільні відносини в сфері виконання судових рішень та інших виконавчих документів за участю / щодо іноземного елементу; як ускладнена іноземним елементом діяльність уповноважених органів відповідної юрисдикції, на які покладено повноваження щодо реалізації судових рішень та актів інших юрисдикційних органів (посадових осіб) відповідно до встановленого порядку такої діяльності.

Другий розділ монографії присвячений дослідженню теоретико-правових засад міжнародного виконавчого процесу, в межах якого Мальський М. М. зупиняється на визначенні поняття та сутності міжнародного виконавчого процесу, його функцій, форм та інститутів, принципів.

Особливої уваги заслуговує детальний аналіз автором норм чинного законодавства України та формулювання пропозицій щодо його удосконалення. Зокрема, Мальський М. М. зазначає, що українське законодавство і міжнародні договори, укладені Україною, значною мірою не розкривають тонкощів міжнародної співпраці в питаннях визнання і приведення до виконання іноземних виконавчих документів та пропонує доповнити Закон України «Про міжнародне приватне право» нормами, які б регламентували юрисдикцію та

¹ Мальський М. М. Міжнародний виконавчий процес: теорія та практика : монографія / М. М. Мальський. – Дрогобич : Коло, 2019. – 470 с.

порядок примусового виконання рішень судів та інших органів з іноземним елементом і визначали допустимість і межі (можливість та (чи) в деяких випадках необхідність) застосування норм іноземного і міжнародного права.

Крім цього, Мальський М. М. наголошує на потенційній можливості розробки і впровадження міжнародних стандартів з примусового виконання рішень, що пов'язані з іноземним елементом.

У третьому розділі монографії автор досліджує джерела міжнародного виконавчого процесу, зокрема, їх систему, форми та види. Окрема увага присвячена Глобальному кодексу примусового виконання як джерелу міжнародного виконавчого процесу, двостороннім та багатостороннім міжнародно-правовим договорам, практиці ЄСПЛ та судів України. Аналізуючи відповідний аспект, автор формулює свої чіткі висновки та рекомендації щодо удосконалення законодавства України.

Слід зазначити, що особлива цінність монографічного дослідження полягає власне у детальному дослідженні Глобального кодексу примусового виконання, яке раніше ніколи не проводилося. Автор аналізує окремі положення кодексу, формулює свої висновки та рекомендації щодо практичного їх застосування, а також щодо реформування національного законодавства для приведення його у відповідність із основними принципами та засадами міжнародного виконавчого процесу.

На основі проведеного дослідження автором сформульовано стислі та зрозумілі висновки, що передають всі основні положення монографії.

Монографія Мальського М. М. «Міжнародний виконавчий процес: теорія та практика» становить собою самостійну, цілісну роботу, що є вагомим внеском у розвиток української правової науки та заслуговує бути рекомендованою до опублікування.

Рецензент

**д.ю.н., професор, член-кореспондент НАПрН
України, заступник директора з наукової роботи
Науково-дослідного інституту приватного права
і підприємництва імені академіка
Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України**

Галянтич М. К.